

Bijlage: acht verbetervoorstellen voor de Wmo

1. Zorg voor een goede rechtspositie

Duidelijk moet zijn op welke wijze mensen die zelf of met hun netwerk niet in een oplossing kunnen voorzien toegang tot een maatwerk-oplossing kunnen krijgen. Nieuw in de wet is het begrip 'maatwerkcompensatie' (p29, MvT). Op p123 van de MvT lezen wij dat het bereikte resultaat door de rechter vol kan worden getoetst. Het is hierbij wel van belang dat het resultaat van het onderzoek als besluit wordt gezien. Wij vragen nadrukkelijk uw aandacht voor de juridische complicaties van de knip tussen melding, onderzoek en aanvraag (art 2.3.2 Wmo 2015) en vragen u de wet op dit punt aan te scherpen en aan te sluiten bij de systematiek van de Awb. De voorstellen voor gegevensuitwisseling moeten vanuit het belang van mensen goed getoetst worden aan privacy-waarborgen. Wij vinden dat de inlichtingenplicht van artikel 2.3.2 Wmo 2015 zowel voor burger als gemeente moeten gaan gelden.

2. Borg een transparante toegang

Wees helder over de toegang tot voorzieningen en de afbakening tussen stelsels: voorkom afwentelgedrag. Zorg dat de toegang tot zorg en ondersteuning voor mensen die hierop aangewezen zijn gegarandeerd is. Het uitgangspunt op p25 van de MVT 'geen toegang tenzij' past hier niet bij. Uitgangspunt moet zijn: bij uitsluiting van een voorliggende voorziening is maatwerk aangewezen. Belangrijk hierbij is het borgen van een deskundig oordeel bij het onderzoek en aanvraag maatwerk. Wees duidelijk over de eisen die aan mensen gesteld worden, wat verstaan wordt onder gebruikelijke zorg en tot welke personen dit zich uitstrekt. Een goed oordeel over de Wmo 2015 en effecten voor mensen kan pas gegeven worden als de samenhang van wetten duidelijk is. Zo zal nog goed gekeken moeten worden naar de samenhang tussen Wmo 2015, Jeugdwet en Wlz (Wet langdurige zorg). Uw bijzondere aandacht vragen wij voor artikel 2.3.5 lid 6 en de positie van mensen zonder vaste verblijfplaats.

3. Samenhang binnen het sociale domein

Voor mensen is het belangrijk dat de stelsels het vinden van een goede oplossing niet in de weg staan. Veranker het persoonlijk plan in de wet en zorg via dit plan voor een passend en integraal arrangement. Laat het PGB een volwaardig alternatief zijn voor zorg in natura. Hiermee krijgen mensen een instrument in handen om zelf de regie over hun eigen leven te houden, ook als er passende voorzieningen of ondersteuning nodig zijn om mee te kunnen doen in de samenleving. Hierbij hebben overheid en professionals een ondersteunende en faciliterende rol. Goede kwaliteit moet aansluiten bij de vraag van de individuele burger. Kwaliteit moet worden afgemeten naar bejegening door de aanbieder (is de vrager tevreden) en effectiviteit (leidt het arrangement tot kwaliteit van leven, zelfredzaamheid en participatie).

4. Opbouw inclusieve samenleving

In de Wmo 2015 staat dat de regering van gemeenten verwacht dat zij het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap verder uitwerken, en daarmee een bijdrage leveren aan het realiseren van een inclusieve samenleving. De MvT stelt dat gemeenten dienen in te zetten op het toegankelijk maken van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking. Ieder(in) vindt deze verbinding met het VN-verdrag positief. Hier hoort ook de toegankelijkheid van informatie bij en inclusie van mensen, ongeacht hun achtergrond. Wij achten het van belang dat op gemeentelijk niveau een brede agenda 'inclusief beleid' tot stand komt en hierover op lokaal niveau en met inspraak van betrokkenen passende en meetbare afspraken worden gemaakt.

5. Onafhankelijke cliëntondersteuning

Iedereen moet zelfstandig een beroep kunnen doen op onafhankelijke cliëntondersteuning. Dit is ondersteuning die los staat van de belangen van gemeenten en aanbieders en die naast de cliënt staat in het zoeken van een passende oplossing. In de wet moet worden opgenomen dat deze functie daadwerkelijk beschikbaar is en de gemeente de cliënt actief informeert over de mogelijkheid om bij het onderzoek/aanvraag gebruik te maken van cliëntondersteuning.

6. Transparantie over totstandkoming en verantwoording van beleid

Wees transparant over beleidsvorming, medezeggenschap en inspraak en monitoring van beleid. Het is belangrijk dat duidelijk wordt welke stappen er gezet worden om de betekenis van lokale democratische controle en participatie binnen (nieuwe) regionale samenwerkingsprocessen te waarborgen. Wij vragen de regering ervoor te zorgen dat de toerusting en ondersteuning van adviesraden, met financieringsstroom via de landelijke cliënten- en patiëntenorganisaties, blijft bestaan, zodat er op lokaal niveau een goede cliënten- en burgerparticipatie en 'gezonde tegenkracht' van de gemeente gewaarborgd is. Het is belangrijk in de nieuwe wet vast te leggen op welke wijze en/of binnen welke termijn het Wmo-beleidsplan wordt herzien. Wij stellen voor aan de wet toe te voegen dat gemeenten zich zorgvuldig op de hoogte dienen te stellen van de behoeften van nieuwe kleine doelgroepen. In de Wmo 2015 staat dat er een goede monitor moet zijn en de regering in goed partnerschap met gemeenten de realisatie van de beoogde beleidsdoelstellingen zal monitoren. In het geval van een ernstige taakverwaarlozing kan het rijk ingrijpen. Het is belangrijk dat de regering haar visie hierop verder verduidelijkt.

7. Inkomenspositie eigen bijdrage regeling / maatwerkregeling Wmo 2015

Ieder(in) vindt dat de stapeling van kosten voor mensen met een beperking voorkomen moeten worden en er gericht beleid komt voor compensatie van meerkosten. Binnen de Wmo is het van belang dat de eigen bijdrageregeling één inkomensafhankelijk maximum kent zowel voor de algemene als maatwerkvoorziening. Het CAK kan hierbij een belangrijke uitvoeringsrol vervullen. Daarnaast vragen wij meer richting en duidelijkheid over de wijze waarop gemeenten gericht beleid ontwikkelen in het bieden van inkomensondersteuning zoals dit door artikel 2.1.7 Wmo 2015 mogelijk wordt gemaakt. Ieder(in) acht een goede monitor van het inkomensbeleid van gemeenten en effecten voor mensen essentieel.

8. Duidelijkheid, Zorgvuldig overgangsrecht, voorlichting en vangnet

Het is van belang dat er goede voorlichting komt richting burgers en hun netwerk over wat er allemaal gaat gebeuren en veranderen. Zorg dat het overgangsrecht partijen de ruimte geeft om de continuïteit van zorg te waarborgen. Belangrijk hierbij is dat er mensen op een centraal punt met hun vragen terecht kunnen. Er moet een goede monitor opgezet worden van cliëntervaringen. Als dingen niet goed gaan moet er vanuit het belang van mensen via 'rapid response'-teams snel ingegrepen kunnen worden. Het is noodzakelijk dat er snel duidelijkheid komt voor mensen. Burgers moeten weten waar zij de komende periode aan toe zijn en op kunnen rekenen. Daarnaast moet duidelijk worden op welke wijze de continuïteit van zorg en ondersteuning geborgd wordt en dat mensen in staat worden gesteld zelf de kwaliteit van leven te bepalen. Als er niet snel duidelijkheid komt over samenhang, financiering, afspraken rond transitie en hiermee samenhangend de wijze waarop de continuïteit van zorg en ondersteuning geborgd kan worden, ligt temporisering van (delen van) beleid in de rede.